

הלכות שבת סימן רנג

(ט) וְשָׁקָה (הג"א). (לה) *וְאֵם הַחֲזִירוּ (י) וְשָׁקָה. (לז) וְאֵם מִצְטַמֵּק וְרַע לוֹ, מִסְרֵי לֹא נִתְּנָה מִן הָאֶסוּר (ב"י). וְעַל רִישׁ סִימָן רַנ"ג. (לז) וְיֵשׁ אֲוִמְרִים שֶׁכֵּל שֶׁנִּתְּפַשֵּׁל (לח) כְּמֵאכֵל בְּדִירוֹסָא (פרוש), שֶׁם אֵדָם שְׁהֵנָה אוֹכֵל מֵאֵכְלוֹ שֶׁלֹּא נִתְּפַשֵּׁל כֵּל צְרָפוֹ) אוֹ שֶׁנִּתְּפַשֵּׁל כֵּל צְרָפוֹ וּמִצְטַמֵּק וְיָפָה לוֹ, מִתָּר לְהַשְׁהוּתוֹ עַל-גַּבֵּי פִירָה הֵגָה (לט) אוֹ אֶפְלוֹ (מ) עַל-גַּבֵּי תַנּוּר (המגיד פ"ג והגהות מרדכי ובי"מתי פ"ג ור"ן ריש פ' כירה ובי"י) אֶפְלוֹ הַסֵּק בְּגִפְתּוֹ וְעֵצִים, וְאֶפְלוֹ אֵינָה גְרוּפָה וְקִטּוּמָה; וְלֹא הַזְכָּרָה גְרוּפָה וְקִטּוּמָה וְהַסֵּק בְּקֶשׁ וּבְנִבְבָּא *אֵלָּא כְּשֶׁהִתְחִיל לְהִתְפַּשֵּׁל (מא) וְלֹא הֵגִיעַ לְמֵאכֵל בְּדִירוֹסָא, וְכֵן לְעֵנָן אִם גָּטַל הַקְּדֵרָה מֵעֲלֵיהָ (מב) וְכֹּא לְהַחְזִירָה עֲלֶיהָ בְּשֶׁבַת. וְאֵם שֶׁבַח וְשָׁקָה תְּבַשִּׁיל שֶׁהִתְחִיל לְהִתְפַּשֵּׁל (מג) וְלֹא הֵגִיעַ לְמֵאכֵל בְּדִירוֹסָא, (מד) אֶסוּר, וְאֵין צְרִיף לֹמַר אִם עָבַר וְשָׁקָה: הֵגָה *וְנִתְּנָה לְהַקֵּל כְּסִבְרָא אֲחֻרָנָה. *וְכָל זֶה פְּעֻנָן שְׁהֵנָה, שֶׁהַקְּדֵרָה יוֹשְׁבַת (מה) *עַל כִּסָּא שֶׁל בְּרִזֵּל אוֹ עַל-גַּבֵּי אֲבָנִים וְאֵינָה נֹדַעַת בְּהַחֲלִים, אֲבָל (מו) הַטְּמֵנָה עַל-גַּבֵּי גְתָלִים, לְדַכְרֵי הַכֵּל אֶסוּר: הֵגָה וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֶפְלוֹ אִם הַקְּדֵרָה עוֹמֶדֶת עַל-גַּבֵּי הָאֵשׁ מִפְּשֵׁ, (מז) כֵּל זָמָן שֶׁהִיא מְגַלָּה לְמַעַלָּה לֹא מִקְרֵי הַטְּמֵנָה (מט) וְשָׂרִי, וְכֵן הַמְּנַהֵג, *כִּי שְׁנוֹהֲרִים לְנִתְּנָן קֶצֶת קֶדֶם הַשְּׁבַת מִן הָאֵשׁ קִדִּי שִׁיכֵל וְשָׁקָה לְהַסִּירוֹ מִשָּׁם; וְאִם לֹא נִתְּנָן מִן הָאֵשׁ תִּמְצָאוּ עַל-גַּבֵּי הָאֵשׁ בְּשֶׁבַת. (נ) יֵשׁ לְהַסִּירוֹ מִשָּׁם (נא) עַל-גַּבֵּי אֵינוֹ וְהוֹדִי, וְאִם לִיבָא אֵינִי-וְהוֹדִי (נב) מִתָּר לִישְׁכָּא לְהַסִּירוֹ מִשָּׁם, וְיִזְהַר שֶׁלֹּא יִשְׁתַּחֲוֶה מִשָּׁם בְּבַחַח וְלֹא יִנְעַנַע הַגְּתָלִים,

פאר היטב

(יא) ע"י א"י. בתשובת רמ"א סימן קב ממיר לפתח הספור בליל שבת וק"א הודר וסוחם אם נתבשל המאכל במבוי, אבל אסור לומר לו לטוח ביטוי. וכי בדרשות מהר"ל: פעם א' הטנינו בספור לצרף לפתח ונקבה האש וקראו לא"י כליל שבת

משנה פרורה

אם מצטמק ויפה לו מטר, פיון שנתפשל כל-צרכו ואין נהנה ממנו כל-קפו: (לה) וְאֵם הַחֲזִירוּ יִשְׂרָאֵל. בְּשֶׁבַת. (לח) אֶפְלוֹ בְּשׁוּגָה, דִּינוֹ כְּעֵבֶר וְשָׁקָה בְּמוּד, וְאֶסוּר אִם מִצְטַמֵּק וְיָפָה לוֹ. (מ) וְהַטְּעֵם דְּמַחְמִירֵינוּ בְּתוֹרָה טְפִי מִבְּשֵׁהָ, מִשׁוּם דְּקַצְכִּיד מִצְשׁוּה. וְעֵין בְּמִנְיָן-אֲבָרָהם שֶׁפָּסַק דְּלֹא-חָרִים שָׂרִי בְּנֵה(42), מֵאֲחֵר שְׁהֵנָה מִבְּשֵׁל קֶדֶם כֵּל-צְרָכוֹ וְהֵנָה שׁוּגָה. וְדַע, דִּדִּין זֶה הוּא אֶפְלוֹ לְשִׁטַּת הַרְמִ"א דְּפוֹסַק בְּסוּף הַסְּעִיף בְּהִישָׁא-אוֹמְרִים דְּבִשְׁהֵנָה מִתָּר כְּמֵאכֵל בְּדִירוֹסָא, הֵכָּא בְּתוֹרָה שְׁוִים הֵם לְדִינָא, דְּהָא לְבָלִי עֲלָמָא בְּתוֹרָה אֶסוּר אֶפְלוֹ אִם נִתְּפַשֵּׁל כֵּל-צְרָפוֹ: (לו) וְאֵם מִצְטַמֵּק וְרַע לוֹ, מִתָּר. רֹצֵה לֹמַר: (לז) אֵף-עַל-גַּב דְּלִכְתַּחְלָה אֶסוּר בְּתוֹרָה אֶפְלוֹ אִם מִצְטַמֵּק וְרַע לוֹ, בְּדִיעֵבַד מִתָּר אֶפְלוֹ הַחֲזִירוּ בְּמוּד, שְׁהֵנָה לֹא נִתְּנָה כֵּל(43): (לז) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁכֵּל וְכוּ'. סְבִיבָא לְהָא, דְּכִינֵן שְׁנִתְּפַשֵּׁל שְׁרָאוֹי לְאֵכֵל עַל-דִּי הִדְחַק, וְהוּא לִיבָא לְמַחֲשׁ שְׁמָא יִתְּנָה, דְּכִינֵן שְׁרָאוֹי לְאֵכִילָה לְפָנֵי יִתְּנָה בְּחֻמְסָא(44), וְלִכְךָ שָׂרִי אֶפְלוֹ בְּאֵינָה גְרוּפָה וְקִטּוּמָה; וְאֵין צְרִיף לְזַה אֵלָּא כְּשֶׁצְדִין לֹא הֵגִיעַ לְמֵאכֵל בְּדִירוֹסָא(45) אוֹ כְּשֶׁכָּא לְהַחְזִירָה בְּשֶׁבַת, (לז) דְּמַחְמִי כְּמִבְּשֵׁל אִם אֵינָה גְרוּפָה: (לח) כְּמֵאכֵל בְּדִירוֹסָא. (מ) יֵשׁ אוֹמְרִים חֲצִי בְּשׁוּל, וְיֵשׁ אוֹמְרִים שְׁלִישׁ בְּשׁוּל(46); וְהַשְּׁלַחֵן-צְרוּף לְקַמֵּן כְּסִימָן רַנ"ג סְעִיף ב כ סַחַס: חֲצִי בְּשׁוּל, (לט) וְהַמְּקוֹם הַדְּחָק אֶפְשֵׁר דִּישׁ לְהַקֵּל: (לט) אוֹ אֶפְלוֹ וְכוּ'. דְּלֹא מְפַלְגִין בֵּין תַּנּוּר לְכִירָה, (מ) אֵלָּא מַה שְּׂאֶסוּר כְּכִירָה שְׂאֵינָה גְרוּפָה מִשׁוּם חֲשׁוּשׁ חֲתוּי אֶסְרִינָן כְּתַנּוּר אֶפְלוֹ בְּגְרוּף. דְּמִשׁוּם חַס הַתַּנּוּר חֲשָׁבִינוּ לָהּ כְּאֵינוֹ גְרוּף. וְכַנ"ל. אֲבָל מַה שֶׁהִתִּירוּ כְּכִירָה אֶפְלוֹ בְּאֵינָה גְרוּפָה, דְּלֹא אֵינִי לְחֵתוֹת מִשׁוּם דְּכִבְרָה נִתְּפַשֵּׁלָה, גַּם כְּתַנּוּר מִתָּר: (מ) עַל-גַּבֵּי הַתַּנּוּר. וְהוּא דִּדִּין (מא) בְּתוֹף הַתַּנּוּר וְהַכִּירָה: (מא) וְלֹא הֵגִיעַ וְכוּ'(47). דְּאֵין תִּישְׁיָן שְׁמָא יִתְּנָה בְּגַחֲלִים, אִם הַסֵּקָה בְּגַפְתּוֹ וְעֵצִים וְגַם אֵינָה גְרוּפָה מִן הַגְּתָלִים: (מב) וְכֹּא לְהַחְזִירָה. עֵין לְקַמֵּן בְּסְעִיף ב: (מג) וְלֹא הֵגִיעַ. דְּבִהֵגִיעַ, לְדַעַה וּ מִתָּר אֶפְלוֹ לְכַתְּחִלָּה. וְנִרְצָה דְּלְעֵנָן דִּיעֵבַד יֵשׁ לְהוֹרוֹת דְּכְמֵאכֵל בְּדִירוֹסָא הוּא שְׁעוֹר שְׁלִישׁ, שְׂרָבוּ הָעוֹמְדִים בְּשִׁטָּה זו. עֵין בְּאֵלֵיהָ רַבָּה: (מד) אֶסוּר(48). הֵינוּ (מז) אֶפְלוֹ לְאֲחֵרִים עַד מוֹצָאֵי-שֶׁבַת. וְאִם כְּעֵינָן בְּנֵה כְּכִדִּי שִׁיעֲשׂוּה. עֵין לְעִיל בְּסְעִיף-קַטָּן לב: (מה) עַל כִּסָּא שֶׁל בְּרִזֵּל. כְּעֵין פְּטוּפֹשׁ שֶׁל שֶׁלֵּשׁ רְגָלִים וְהַגְּתָלִים מְנַחִים תַּחְמִיו: (מו) הַטְּמֵנָה עַל-גַּבֵּי גְתָלִים. הַכִּי סְבִיבָא לָהּ לְהַמְחַבֵּר, דְּאֵם שׁוּלֵי הַקְּדֵרָה נֹגְעִין בְּגַחֲלִים מִקְרֵי הַטְּמֵנָה(49), וּמִמִּילָא דְּאֶסוּר אֵף בְּנִתְּפַשֵּׁל כֵּל-צְרָפוֹ וּמִצְטַמֵּק וְרַע לוֹ, וְיָכֵד לְקַמֵּן בְּסִימָן רַנ"ג סְעִיף ז: (מז) כֵּל זָמָן וְכוּ'. וְאֶפְלוֹ אִם הַקְּדֵרָה עוֹמֶדֶת בְּתוֹף הַתַּנּוּר וְהַתַּנּוּר סוּחִים, לֹא אִם כְּכֵל הַטְּמֵנָה הִיא, וְיָכֵד לְקַמֵּן בְּסִימָן רַנ"ג סְעִיף ח, עֵין שָׁם: (מח) שֶׁהִיא מְגַלָּה וְכוּ'. הֵינוּ שְׂאֵין מְכַפֵּה עֲלֵיהָ בְּכַדִּים מְלַמְעֵלָה(50). וְעֵין לְקַמֵּן בְּרַנ"ג סְעִיף ט(51): (מט) וְשָׂרִי(52), הֵינוּ, דְּהוּא נִקַּ בְּכֵל שֶׁהֵינָה, וְשָׂרִי בְּנִתְּפַשֵּׁל מִבְּעוֹד יוֹם כְּמֵאכֵל בְּדִירוֹסָא, לְפִי מַה שֶׁנִּתְּנָה כְּסִבְרָא אֲחֻרָנָה: (נ) יֵשׁ לְהַסִּירוֹ מִשָּׁם וְכוּ'. דְּקִשְׂיָה לִישְׁכָּא לְזַהֵר שֶׁלֹּא יִנְעַנַע הַגְּתָלִים כְּעַת נְטִילָתוֹ אִתְּ הַקְּדֵרָה: (נא) מִתָּר לִישְׁכָּא לְזַהֵר. וְדוּקָא כְּשֶׁעוֹמֶדֶת הַקְּדֵרָה עַל-גַּבֵּי גְתָלִים, אֲבָל הַגְּתָלִים מְנַחִים סְבִיב הַקְּדֵרָה אֶסוּר לִישְׁכָּא לְהַסִּירוֹ, מִשׁוּם שֶׁעַל-גַּבֵּי נְטִילָתוֹ בְּנֵהֲאֵי יִתְּנָה בְּגַחֲלִים וְאֶסוּר, דְּעַל-יִתְּרָנָה מְכַעִיר

שער הציון

(לה) מנן-אבנהם ושאר אחרונים: (לו) הג"א: (לז) רש"י וכו'. ובספר הזשר איתא, דלכך בעינן גרופה, משום דכשנוטלה מן האש פצמים שמצטננת קצת, ותישנין שמה יתנה בתורה: (לח) (לט) עין באלה רבה: (מ) מבאר בראשונים: (מא) ריש פרק פירה. דאף ויש מני בכירה, פשוט דהוא הדין בספור: (מב) בגייל באות לג, עין שם, וכן פתח הג"א:

י לפרש רש"י ור"י כ טור ורא"ש שם (נר"ן) בשם שארונים והמגיד קפוח ל' סהלכות שבת לרעת הנקפ"כ הנקפוחות שם וספר החומה וספר המצות

הַלְכוּת שַׁבַּת סִימָן רַנַּג

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק לה]

אם מְצַטְמֵק וְנִפְקָה (414) וכו', דְּלֶאֱתָרִים שְׁרֵי פְּזָה⁴⁴⁸.

הרעק"א (בהגהותיו על השו"ע ס"א) שמלשון השו"ע כאן משמע שמותר, ומאידך, מלשונו לעיל יאו שנתבשל כל צרכו ומצטמק ופה לו, משמע שאם לא הגיע התבשיל אלא לשיעור מאכל בן דרוסאי, אם מצטמק ופה לו אסור. ובענין זה הסתפק החו"א (או"ח סי' לו ס"ק ג), והסיק להלכה שיש להקל גם באופן זה [וראה מה שכתבנו להלן בשעה"צ (ס"ק ע)].

[משנ"ב ס"ק מח]

אָסוּר⁴⁴⁸.

48) ואם הגיע התבשיל לשיעור ימאכל בן דרוסאי קודם צאת הכוכבים, צידד החו"א (או"ח סי' לו ס"ק כו ד"ה דינים) שאף על פי שבבין השמשות לא הגיע לשיעור זה, בדיעבד לא נאסר התבשיל.

[משנ"ב ס"ק מו]

דָּאם שְׁוֵלֵי הַקְדִּירָה נוֹגְצִין בְּפִתְלִים מְקַרְי הַטְּמֵנָה⁴⁴⁹.

49) ולגבי כיריים שבזמנינו, שהקדירה מונחת בהן על גבי האש ולא על גבי גחלים, דעת הגרי"ן קרליץ (חוט שני ח"ב פכ"ח סוף ס"ק ג) שמתברר שאין זה נחשב כהטמנה כלל, משום שדוקא גחלים, שהדרך לטמון בהן, נחשבת הנחה על גביהן כהטמנה, מה שאין כן באש שאין הדרך לטמון בה, אין הנחה על גביה נחשבת כהטמנה גם לדעת השו"ע, ונשאר בצ"ע למעשה. ולהניח קדירה על גבי קדירה, כתב הבית מאיר (כאן) שלכל הרעות אין זה נחשב כהטמנה, והוכיח כן מדברי השו"ע לקמן (סי' שיח סי"ג), שהתיר להניח כשבת מיהם על גבי מיהם העומד על האש, ולא אסר זאת משום הטמנה בדבר המוסף הבל. והוסיף, שמה שהחשיב השו"ע הנחה על גבי גחלים כהטמנה, היינו דוקא כגון גחלים, שדרכן להתפשט גם לצדו הקדירה, מה שאין כן בהנחת קדירה על גבי קדירה.

ומטעם זה, שהיית קדירה [שאינה טמונה בגדיר] על גבי פח המונח על האש, או על גבי פלטה חשמלית, דעת הגרי"ש אלישיב (שבות יצחק שהיה חזרה פ"ב אות א) שאינה נחשבת הטמנה גם לדעת השו"ע, וכן דעת הגרי"ן קרליץ (חוט שני שם סוף ס"ק ד).

אמנם, ממה שכתב בביה"ל לקמן (סי' רנח ס"א ד"ה שאין) בדעת הפמ"ג, מבואר שהנחת קדירה על גבי מיהם נחשבת הטמנה במקצת, אלא שיש לדון שלא נתכוין לומר שנחשב הדבר כהטמנה במקצת אלא באופן שהקדירה העליונה שוקעת קצת בתוך התחתונה.

[משנ"ב ס"ק מו]

שְׁאֵין מְכַסֶּה צְלִיָּה בְּבָנִים מְלֻמְצֵלָה⁴⁵⁰. וְעֵין לְקַמְן כְּרַנְזוֹ סְעִיף⁴⁵¹. משמעות לשוננו, שאף על פי שכל דפנות הקדירה מכוסות, מ"מ כיון שאין הקדירה מכוסה מלמעלה, אין הדבר נחשב אלא כהטמנה במקצת. וכן משמעות לשונו להלן (ס"ק סט) ולקמן (סי' רנח ס"ק ב), ושלא כמו שכתב הפמ"ג לקמן (סוף סי' רנט משב"ז), שאם כל דפנות הקדירה מכוסות, אף על פי שפיה מגולה, נחשב הדבר כהטמנה בכולו [וראה פמ"ג סי' רנח א"א ס"ק ין].

אמנם, לענין הטמנה בחול, כתב המשנ"ב לקמן (סי' רנח ס"ק מג) בשם החיי אורם (ח"ב כלל כ סכ"ב) שאם מעמיד את הקדירה עד חציה בתוך חול, נחשב הדבר כהטמנה במקצת, ומשמע שבידור מחציה נחשב הדבר כהטמנה בסלה, אף על פי שאין כל הקדירה מכוסה [וראה מה שכתבנו לקמן (סי' רנח ס"ק ב)].

ולהלכה, דעת הגרי"ש אויערבך (שבות יצחק שהיה חזרה פ"ב אות ב) שאם הקדירה מגולה בחלקה העליון או התחתון בשיעור חשוב, אין הדבר נחשב אלא כהטמנה במקצת. מאידך, דעת הגרי"ן קרליץ (חוט שני ח"ב פכ"ח ס"ק ג) שאם רוב דפנות הקדירה מכוסות, נחשב הדבר כהטמנה בכולה, וכדעת החיי אורם הנ"ל.

ובשיעור גילוי היקף הקדירה כדי שלא יחשב הדבר כהטמנה בכולה, דעת הגרי"ש אויערבך (ששי"כ פ"א הע' קצה) שאם הגילוי הוא ברוב היקף הקדירה, אין נחשב הדבר אלא כהטמנה במקצת. מאידך, דעת המשך במילואים עמוד 3

[משנ"ב ס"ק מא]

וְלֹא הִגִּיעַ וְכוּ'⁴⁴⁷.

47) ואם הגיע לשיעור מאכל בן דרוסאי בתבשיל שמצטמק ופה לו, כתב

וְלֹא הִגִּיעַ וְכוּ'⁴⁴⁷.

הַלְבוֹת שֶׁבֶת סִימָן רֵנַג

ביאורים ומוספים

מערה ממנו לתוך מיחם שעומד על גבי האש, דעת הגרש"ז איערבך (ששי"ב פ"א הע' מד) שיש להקל, ואינו נחשב כמיחם את הכלי האמצעי על גבי קרקע. וכן דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ב פכ"ז ס"ק ד).

[משנ"ב ס"ק מ]

וְנִרְאָה שֶׁבֶעֶת הַצֶּרֶף יֵשׁ לְסַמֵּךְ עַל הַנֶּחֱסֵי.

65) החזו"א כתב (א"ח סי' לו ס"ק יב) שיש מקום להקל גם כשהניחה על גבי ספסל ואין דעתו להחזירה, משום צירוף דעת הר"ן שהחזרה ברמי"א להלן, שבנטילת קדירה בשבת לא נאמר תנאי חזרה.

ואם מחשבתו שלא להחזיר את הקדירה היתה בטעות, כגון שהיו שתי קדירות מונחות על גבי האש, באחת תבשיל המיועד לערב ובאחרת תבשיל המיועד לבוקר, וטעה והסיר בערב את הקדירה עם התבשיל המיועד לבוקר, דעת הגרש"ז איערבך (ששי"ב ח"ג פ"א סי"ב) שיש לדון שמא נחשב הדבר כנטלה על דעת להחזירה, שהרי לא התכוין לנטול קדירה זו מעל גבי האש כלל, ועוד, שכיון שהסיר את הקדירה בטעות, יש לסמוך על דעת הר"ן שהובאה ברמי"א להלן שבנטילת הקדירה בשבת לא נאמר תנאי חזרה, ויש להקל ולהחזירה. מאידך, דעת הגר"ש אלישיב (ארחות שבת ח"א פ"ב סמ"ח) שאסור להחזירה, משום שנחשב הדבר כאילו נטל את הקדירה שלא על דעת להחזירה, וכן דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ב פכ"ז ס"ק א).

ואם כבתה האש שתחת הקדירה, ובא להעבירה לכירה אחרת, כתב בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"ד סי' ער ביטול אות לח) שאין זה נחשב כאילו הונחה הקדירה על גבי קרקע. וכן דעת הגרש"ז איערבך (ששי"ב פ"א הע' טז), וביאר, שאף אם נחמיר לדון את כיוונו האש כהנחת הקדירה על גבי הקרקע, מי"מ אין זה נחשב כהנחת הקדירה בידים, אלא כאילו נפלה הקדירה מאליה, שמסתבר שבאופן זה לא בטלה השתייה הראשונה, וכיון שהעמדת הקדירה על האש היתה על דעת להשהותה עד הסעודה, נחשב הדבר כאילו היתה דעתו להעבירה לכשתכבה האש, והרי זה כאילו נטלה על דעת להחזירה.

מאידך, דעת הגר"ש אלישיב (ארחות שבת שם סמ"ט ובהע' פב) שנחשב הדבר כאילו הניח את הקדירה על גבי הקרקע, אלא אם כן הפח או הפלטה שהקדירה מונחת עליהם לא הצטננו, ואפשר לחמם עליהם מאכל, שבוה לא בטלה השתייה הראשונה, וכן צידד הגר"צ קרליץ (חוט שני שם שעה"צ ס"ק כט). ולענין קדירה שנפלה מעצמה על גבי הקרקע, ראה מה שכתבנו בבית"ל להלן (ר"ה ולא).

וקדירה המונחת על גבי פלטה חשמלית שאינה קטומה, וכבה החשמל בשבת, ולאחר מכן תקנחה כהיתר, כתב הגרש"ז איערבך (מכתב, ארצות השבת עמ' תא) שאם לא הצטננו התבשיל לגמרי [שאינו דבר משום ביטול לדעת הרמ"א לקמן (סי' שי"ח סט"ו)], אין צריך להסירה, משום שאין זה נחשב כחזרה. מאידך, דעת הגר"ש אלישיב (שם עמ' תר) שאם הצטננה הפלטה מינתיים, נחשב הדבר כחזרה; על גבי כירה שאינה גרופה וקטומה וצריך להסירה, וכמו שכתב החזו"א (א"ח סי' לח ס"ק ב) לענין העמדת קדירה מערב שבת על גבי תנור הנדלק בשבת על ידי שעת, שנחשב הדבר כהעמדת הקדירה מחדש בשעה שנדלק התנור.

ומי שחימם קדירה עם תבשיל מערב שבת, ונתנה על גבי הכיסור המונח על האש ושכח להדליק את האש, וכשנוכר דבר בשבת רצה להעבירה לאש אחרת שהיא גרופה וקטומה [באופן שאין בדבר משום איסור ביטול], כתב הגרש"ז איערבך (ש"ת מנחת שלמה ח"ב סי' לד אות יז) שאף שלפני שהניח את הקדירה על גבי הכיסוי הניחה על הקרקע, מי"מ כיון שכל התעסקותו בקדירה זו היא לצורך חימם הקדירה ולא לצורך סילוקה, והעמדת הקדירה על גבי הכיסוי [שאינו אש תחתון] היתה בטעות, נחשבת העמדת הקדירה על גבי הכיסוי כהעמדתה על האש, ואף עדיף הדבר מהנחת קדירה על גבי ספסל, שלא הותר להחזירה אלא בשעת הצורך, ששם שונה הדבר שמי"מ יש בזה משום הסרת הקדירה מן

המשך במילואים עמוד 4

[שעה"צ ס"ק מג]

דְּבִקְתָּהּ הִיא הִיא בְּרִשָּׁא דְּלֵא נִתְּא לְהֵא.

58) וכעין זה כתב לקמן (סי' רנ"ט ס"ק כו). אמנם, במשנ"ב להלן (ס"ק צט) כתב שאמירה לכזו מותרת גם בפסיק רישא דניחא ליה, כיון שהוא שבות בלי מעשה של ישראל (הגרש"ב וולנברג), וראה מה שכתבנו שם.

[משנ"ב ס"ק נב]

אָבֵל אֵינּוּ גְרוּף וְקָטוּם אֶסְרוּרִי (כו'), אֶפְלוּ גְרוּף וְקָטוּם.

59) ואף אם אינו מסיר את הקדירה מן האש אלא רק מטה אותה על צידה, דעת החזו"א (ארחות שבת ח"א פ"ב הע' נח בשם הגר"נ קרליץ) שיש להחשיב זאת כנטילת הקדירה החזרתה.

ואם עבר והחזיר את הקדירה על גבי הכירה, כתב החזו"א (א"ח סי' לו ס"ק כו) שחייב לסלקה מן האש, שכיון שהטעם של איסור חזרה הוא משום שחששו שמא יבוא לחתות, אין האיסור תלה במעשה החזרה, אלא בעצם שהיית הקדירה על האש. אמנם, לפי הטעם שכתב המשנ"ב לעיל (ס"ק לו) לאיסור חזרה, שהוא משום שנראה כמבשל בשבת, יש לדון האם האיסור הוא בעצם השהייה או רק במעשה ההנחה. [ובטעם איסור חזרה, ראה מה שכתבנו להלן (ס"ק ע)].

וקדירה שהייתה מונחת בשוגג על גבי כירה שאינה גרופה וקטומה, ובא להעבירה לכירה גרופה וקטומה, דעת הגרש"ז איערבך (ששי"ב ח"ג פ"א הע' יז) שמסתבר שאין זה נחשב כהנחת הקדירה מחדש, ומותר להעבירה. 60) ותנור חשמל שבזמננו, דינם ככירה [ראה מה שכתבנו לעיל (ס"ק כח)]. וכדון חזרת תבשיל על גביהם, כתב החזו"א (א"ח סי' לח ס"ק ב) שאסור לעשות כן, מפני שדינו של חום החשמל כאינו גרוף וקטום.

[משנ"ב ס"ק נג]

אֶפְלוּ בְּשֶׁבֶת (כו').

61) ובטעם הדבר שאין בהנחת הקדירה בשבת על גבי פתח הכירה העליון משום עשיית אהל בשבת, כתב לקמן (סי' רנ"ט ס"ק מה) שבאופן זה שאין כוונתו לעשיית אהל, אלא שנעשה האהל מאליה, כיון שאינו מעמיד בשבת גם את המחיצות, אין איסור לעשות כן, כמבואר לעיל שם (ס"ק כ).

[שעה"צ ס"ק מז]

וְאֵין חֲלוּק פִּין קְשָׁטְלָה מִהַפְּדָה מִבְּעוֹד יוֹם וְכִיּוֹן בְּשֶׁבֶת נִפְסָא לְדַעָה זֵוּת.

62) אמנם לענין הטמנה, כתב במשנ"ב לקמן (סי' רנ"ט ס"ק כה) שאם גילה את כיסוי הקדירה מבעוד יום אפילו על דעת לבסותה ממתחשך, אסור לכסותה בשבת (הערת קונטרס שלמי תודה עמ"י הטמנה ס"ק טו, וראה מה שכתב בשו"ת מנחת שלמה ח"ב סי' לד אות טז).

והחזו"א כתב (א"ח סי' לו ס"ק יב), שאם נטל את הקדירה מבעוד יום וחשבה, אסור להחזירה אף אם עודנה בידו ודעתו להחזירה.

[משנ"ב ס"ק נה]

מַעַת נְטִילְתָּהּ מִן הַפִּינָה עַד שֶׁעָבַד שִׁתְּיוּן וְנִתְּנָה.

63) ואם הניח את הקדירה על גבי קרקע אלא שלא סילק את ידו ממנה, כתב בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"ד סי' ער ביטול אות לג) שיש להחשיב את הקדירה כעודה בידו, דייק כן ממה שנקט הגר"ע לשון 'הנחה' [ולא לשון העמדה]. שמשמעותה שאינו אוחז את הקדירה בידו. מאידך, דעת הגר"ש אלישיב (שכות יצחק שהייה חזרה פי"ד אות ב) שבאופן זה אין הקדירה נחשבת כאילו היא בידו. אולם אם לא הניח את הקדירה לגמרי על גבי קרקע, אלא חלק ממה מוגבה על ידו בארץ, הורה הגר"ש אלישיב (שם) שנחשבת היא כעודה בידו, וכן דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ב פכ"ז סוף ס"ק א).

[שעה"צ ס"ק מו]

דִּישׁ לְסַמֵּךְ עַל הַמְּקָלִים בְּבִנְיָא זֵוּת.

64) וגם אם אינו מניח את הכלי לעירה לתוכו על גבי האש, אלא

הלכות שבת סימן רנג

כב באור הגולה

ואז אף אם נזעזע קצת דבר שאין מתקן הוא ושרי (מדרכי ר"פ כירה והגמ"י פ"ו): **ב** *לפינה (נב) שהיא גרופה וקטומה ונטל הקדורה מצליה. (נג) *אפלו בשבת *מתר להתזירה (נד) יפל זמן שהיא (יז) רותחת. הנה (נה) *ועודה בידו (טו) *ולא הניחה על גבי קרקע. הנה (נו) *ונצתו (יז) להתזירה (טו). (נז) *ונקא על (יז) גבה. (נח) *אבל לתוכה אסור. (נט) *ובתנור אסור להתזיר אפלו הוא גרוף וקטום. (ס) *והוא הדין לכופח אם הסיקו בגפת ונציים: הגה (סא) *ונקא שהשכיל מבשל כל צרכו (בי"ט). ואז מסר

באור היטב

ע"ש: (יז) רותחת. ונהגו להקל אם לא נצטנן לגמרי, כמ"ש סי' שיח ס"ד, ועין סוף סי' בתפ"ה: (יז) להתזירה. ובי"ט ס"ל אפלו אין דעתו להחזיר שרי: (ז) גבה. והכפירות שלנו שהן פשוטות, תוכה וע"ג אחת הן ופתר, ש"נ. ואם יש אל על

באור הלכה

כשעוקבת בתוך המנור, כיון שכבר נתבשרה והינו לדעה הראשונה, כשנתבשרה לגמרי, והלשונות אומרים, כמאכל בן דרוסאין ואינה עומדת עתה על האש: * פינה שהיא גרופה וקטומה. ואם הפכה בקש או בנקבא דינה כגרופה וקטומה (טו) ומב"ס: * מתר להתזירה. והנו אפלו מעטמק ונקב לו (ואחרונים): * ולא הניחה על גבי קרקע. לפי מה שהעתיק הט"א מקום לדעת דבצ"ע ועוד בידו נקא, הי לא צריכין למכתב שלא יזיח על גבי קרקע, אלא המכתב שיטה אחרת יש לו. ודוקא על גבי קרקע אסור דאו בטלה חשיתה הראשונה, אבל לא במזיחה על גבי ספסל וכדומה ביניהם, עין בבי"ד י"א, ודע, דאם הניחה על גבי קרקע, אף שהיה דעתו להתזירה, אסור אפלו לדעת המחבר. בחודשי רבי עקיבא איגר כתב, דאפלו אם זה המכתב היה אדם אחר שאין הקדורה שלו, גם כן מועיל המעשה שלו לאסור שוב להתזיר על גבי פינה, ולא שיהי' בזה 'אין אדם אסור דבר שאינו שלי' (טו); אף אם עודו בידו, ורק בעת שסלק מהפינה לא תהי' בדעתו להחזירו, אם מחשבתו מועלת לאסור שוב להתזיר, זה תלוי במחלקת הראשונים, עין שם שהצ"ח (טז): * ונדעתו להתזירה. הנה משמע דתסת' לתקרא בהאשיות שבעו לזה בנקבא, ועל כן סבירא לה דתסת' בעינן: שלא יזיח על גבי קרקע וגם יתיה דעתו להתזיר. הא על גבי קרקע אסור אף שדעתו להתזירה, וכן סתם המכתב לקמן בסעיף ג. עין שם. וכל זה הוא דאזיל לשיטתו שכתב בבית יוסף, אסור שהביא דעת הראשונים שסבירא להו להתמיד בהניח על גבי קרקע בכל גוהי, כתב: ודלא כהנה"ח ממנוי שקכת בשם ספר התוספות בדעתו להתזיר, אף שהניח על גבי קרקע מטר. והנה ברם לו לדחות את דבריו לגמרי, מפני שלא ראה לשום דעה המסקמת עם דברי התוספות, והבאמת בחידושי ר"ן הביא בן בשם הרא"ה, וכן כתב בשלטי"ה הגבורים בשם ריא"ה, וכן הוא בדעת הפא"י, עין שם, וכן הביא התוספות ריש פרק במה טומנין מהני המקומות בענין הטמנה, וכתב דשמה סבירא לן קהה לשנא דשרי חזקיה מטמנה דאפי' בהיח' על גבי קרקע אם דעתו להתזיר (וכן עיין זה ברא"ש דתריה בעינן, אף לבסוף מצא עצה אחרת לנשב הטמנה, עין שם). ולפי זה אפשר שיש להקל במלתא דרבנן, דברשתו להתזיר אף שהניחה על גבי קרקע, או שעודו בידו ולא היה דעתו להתזיר כשפסקה, יכול להתזיר; ועל פ"ל פנים בעודו בידו ואין דעתו להתזיר, מסתברא ודאי שיש להקל לעת הצדקה, מאחר שפ"ס הרמב"ם השמיטה, וכן בהניחה על גבי ספסל וכדומה ותי' דעתו להתזיר, מאחר שפ"ס דעת הרב בית יוסף בפוסקים המקילין פ"ה: * ודוקא שהתבשרה (כו). מקורו מהבית יוסף, ואזיל זה לפי מה שפסק המכתב בשר"ח סעיף ד,

משנה ברורה

המתנהגות ומכבה העליונות, ואף שאין מתקן לזה, פסיק רישא הוא, ואפלו על ידי אינו יהודי יש מתמידין בזה, עין במגן אברהם ואל"ה רבה; ומפל מקום נראה דלצדק שבת (מג) יש לסמך על דעת המקלין על ידי אינו יהודי. ודין פתיחת המנור וקטימתו על ידי האינו יהודי יתבאר בסוף סימן רנט, עין שם במשנה ברורה: **ב** (נב) שהיא גרופה וקטומה. אבל אינו גרוף וקטום אסור (טו) אפלו במצטמק ורע לו, (כן בתנור אפלו גרוף וקטום) [אחרונים]: (נג) *אפלו בשבת (כו) ודלא תימא דלא התייר חכמים אלא שפסקל מערב שבת ומתזיר בערב שבת סמוך לתשעה, קא משמע לן דמתר לטל ולהחזיר (מז) אפלו בשבת גופה (מח) ואפלו פמה פעמים: (נד) *כל זמן שהיא רותחת. פרט זה אינו דומה לכל הנוקרים בסעיף זה, דהקם הטעם הוא, דלא התייר חכמים תורה כי אם באופן זה, אבל פ"ה הטעם הוא, דכיון שנסתלק מתחתו, והינו שאין תד סולדת בו, יתיה בו שוב אסור בשול, וכדלקמן בס"מ שיש סעיף ד. (מו) ולפי מה שפסק הרמ"א שם סעיף טו בהג"ה, נהגו להקל אם לא נצטנן לגמרי: (נח) *ועודה בידו. רוצה לומר, שלא הסיר הקדורה מידו מעת גטילתה מן הכירה עד שעה שחזרה (נח), ואלא פוקי אם הניחה על גבי משה או ספסל וכדומה לזה ביניהם, הוי כמו שהניחה על גבי קרקע ביניהם, וזה אסור לכלי עלמא, דכבילה לה שהיתה הראשונה, לשוב כשמתזיר ומפיתה על גבי הכירה הוי לה כמחשבתו להתזיר על גבי פינה בשבת, ותחמיה לא התייר אלא תורה אבל לא להושיב להתזיר, אף שפ"ס נתבשרה כל צדקה ואין פ"ה מן הדין משום אסור בשול, מפל מקום פ"ה שפסקינה בק"ס שד"רף כבשל שם תמיד, (מח) נראה כמבשל להתזיר בשבת: (נו) *נדעתו להתזירה. הטעם גם כן פ"ל, ששעל ידי לא בטלה צדין שהיה הראשונה שהשקה אותה על פינה מבוער יום פ"ה שהיה דעתו להתזיר (מט) עד שלא הצטנן, אבל אם בתחלה כשקטלה לא היה דעתו לזה ושוב נקלף להתזיר תבין, אסור אף שלא הניח על גבי קרקע ביניהם, והניי לה כמושיב להתזיר בשבת. וצ"ע בבאור הלכה שהבאנו

הרבה מהראשונים שמקלין בעודו בידו אפלו אין דעתו להתזיר, וכן מקלין בדעתו להתזיר (ז) אף שביניהם הדין מידו, ונראה שבעת הצדקה יש לסמך על (נח): (נו) *ונקא על גבה. הינו (נח) על עבי דפנותיה מלמעלה, או ששם כסוי על חלקה והעמיד הקדורה על הכסוי: (נג) ואפלו אם תלה הקדורה לתוך אורי הכירה וקצת דפנותיה בולטין מלמעלה בדרך הקדורה שקצרה מלמטה ורחבה מלמעלה, גם כן בכלל על גבה הוי, ולא מקרי תוכה אלא פשוטות הקדורה על קרקעית הכירה: (נח) *אבל לתוכה אסור (טו). דכיון שהיא מעמיד לתוכה בדרך שמבשלין בה תדיר, נראה כמבשל (רשב"א ור"ן). (נג) ואתון הכירות שאין להן תוף ותלל, אלא הן פשוטות ותוכן ונקב אחד, מתר להתזיר להן דאין עליהן שם תוף (טו), ואם יש אש בכירה, עין סימן שיח סעיף ט: (נט) *ובתנור. אפלו השק בקש או בנקבא, וכפ"ל: (ס) *והוא הדין לכופח וכו'. דהלא לא היתה תורה (מ) לכלי עלמא אלא בגרופה, ובתנור וכופח שהקלם רב לא מהני גרופה, וכדלעיל בסעיף א: (סא) *ונקא שהתבשרה וכו'. קאי ארישא דאמר:

שער הצדוק

(מג) דבאמת הלא הוא רק פסיק רישא דלא ניקח לה (טו) ואסורו רק מדרבנן לכלי עלמא, וכדמוכח בבאור הגר"א. אחר כך מצאיה שפ"ס כתב הפגן אברהם בסוף סימן רנט, עין שם: (מז) ואין הילוך בין כשנשלה טהורה טבעוד יום ובין בשבת גופא לדעה (מז). ועין לקמה פה"ה בשם ר"ן: (מח) ר"ח ור"ף ור"בנו פ"ס בספר הנשר: (מו) מגן אברהם ותוספתו שבת ושי"א: (מח) מגן אברהם לרצת הרמ"א. ולא התייר פ"ה מפתח למטה: שזכר המגן אברהם, משום דכלאי הכי יש דעות שמקלין במתם שני, עין בראשית ור"ם, עין שם לפי עניות דעתי פשוט דיש לסמך על המקלין בבב"א (מז): (מח) ר"ן ורשב"א: (מט) אלה רבה בשם הלבוש. ונראה שטעמו, דאם יתיה דעתו להתזיר אחר שצטנן אין מחשבתו מועלת בלשם אורי שאסור לעשות בו, וכדלעיל, ותיי פ"ה דעתו להתזיר. ונראה דאם חשב להתזיר עד שלא צטנן לגמרי, גם כן די, לפי מה דנקא לן פ"ה רמ"א פ"ה ויבוא שכתב הפגן אברהם בסעיף ג' (מז): (מ) הינו על גבי ספסל וכדומה (מז); אף דיש מהם שמקלין אף בהניח על גבי קרקע פ"ה שהיה דעתו להתזיר, קשה לסמך נדר חתימת השלטר צדוק לקמן בסעיף ג' (מז), עין שם: (נח) רש"י בריה לו טוה: (נח) *ולא יתיר וימגן אברהם וכו'. וקצת פלא שהשמיטה הפוסקים מה היאתא בירושלמי, שער ג' פ"ס חמ"ב בעמק המורה מלמעלה למטה נקרא על גבה, וביחוד נקרא חובה, ויש אומרים שם עד התירן שעשו בכירה ונלא נחבר הירושלמי רק בחידושי רמב"ן וחי"ש ג"ן, אמר"ך פ"ה מצאנו פמראה הפנים שישב קצת דבר וזה: (נג) שלטי"ה הגבורים, עין שם שמיכת כמו שהשקנו הטעם: (נד) הינו אפלו להשי"א אומרים דפ"ל בסעיף א לענין שהיה דלא בעינן גרופה,

מילואים

הלכות שבת סימן רמג

המשך מעמוד קודם

שם (ס"ק יט) שכיין שעושה את המלאכה בשכירות, הרי הוא כשלוחו של הישראל ואסור הדבר מעיקר הדין.

ואם הוא הישראל שרצה הנכרי להדליק נר בשבילו, כתב המשגיב לקמן (סי' רעו ס"ק יא ובשעה"צ שם ס"ק טו) שחייב למחות בו אפילו כשעושה זאת בקבלות, ואפילו בבית הנכרי, שכיין שעושה זאת בשביל שיהנה הישראל בשבת, והנר הוא של הישראל, נראה הנכרי כשלוחו. ואם היה לישראל נר דולק, והדליק לו הנכרי נר נוסף, או שחזיקו שני לנר שדלק זה מכבר, כתב שם (במשגיב ס"ק לו) שחייב הישראל למחות בו. אמנם, בביה"ל לקמן (סי' שז ס"ב ד"ה ואפלו) מבואר, שאין הישראל חייב למחות בו, שכיין שכבר היה נר הדלק, אין והישראל מהנה ממלאכת הנכרי. ונכרי שבא לכבות את האור בשביל ישראל, דעת הגר"ח"פ שייברג (חי' בתרא מהדו"ב ס"ק ה) שאין הישראל חייב למחות בו, כיון שאין הישראל מהנה מהנכרי. מאידך, דעת הגר"ש אלישיב (מלכים אמנוך פ"ד הע' ד) שאף באופן זה חייב הישראל למחות בו.

כשאומר לנכרי בשבת לעשות עבורו מלאכה לאדור השבת, הרי זה מוחר. (10) ובטעם הדבר כתב לקמן (סי' רעו ס"ק יא), שלא יחשדהו שעושה הנכרי מלאכה בשליחותו, והלבוש (סי'א) כתב הטעם, שכיין שנאמר "לא תעשה כל מלאכה", משמע שאסורה אפילו מלאכה הנעשית מאליה על ידי נכרי.

ונכרי העושה מלאכה בשביל ישראל בשבת בקבלות או בטובת הנאה, כתב השר"ע לקמן (סי' רנב ס"ב) שאין הישראל חייב למחות בו אלא כשעושה את המלאכה בבית הישראל, אבל כשעושה את המלאכה בביתו, אין הישראל חייב לילך לביתו ולמחות בו אפילו כשיועד שעושה מלאכה עבורו. ואם הלך הישראל לבית הנכרי וראה שעושה מלאכה בשבילו בטובת הנאה, כתב המשגיב שם (ס"ק כב) שחייב למחות בו, שכיין שאין הנכרי מקבל שכר עבור מלאכתו, נראה שעושה כן בשליחותו. ונכרי העושה מלאכה בשביל ישראל בשבת כשכיר יום, כתב המשגיב שם (ס"ק כג) שחייב הישראל לילך לביתו ולמחות בו, וביאר בשעה"צ

הלכות שבת סימן רנג

המשך מעמוד 42

(51) ואם מכסה את הקדירה בבגדים מלמעלה, אלא שאין הבגדים נתונים בקדירה, כגון שהניחם על גבי כלי רחב המונח על הקדירה, כתב בביה"ל שם (ד"ה נוגעים) שנחלקו המג"א (שם ס"ק יח) והא"ר (שם ס"ק יז), אם הטמנה במקצת מותרת לדעת הרמ"א גם באופן זה.

[משגיב ס"ק מט]

[ש"ך י"ג].

(52) החזו"א כתב (א"ח סי' לו ס"ק יט ד"ה ובר"מ) שאין מקום להקל בזה כדעת הרמ"א, וכל שהקדירה נוגעת בחלים אף על פי שמגולה מלמעלה, נחשב הדבר כהטמנה.

[ביה"ל ד"ה ואם החזיח]

וה"י קא"פ שמה"ק אסור לרבי הכל, דאי לא הכי אין להקמיר בדיעבד⁵⁶⁸. (53) ובטעם הדבר כתב במשגיב לקמן (סי' שיח ס"ק ב), שבכל מקום שיש ספק אם הדבר אסור, אין לאסור בדיעבד מדין מעשה שבת, שכיין שאסור מעשה שבת אינו אסור אלא מדרבנן משום קנס, ספק דרבנן לקולא.

[ביה"ל ד"ה אלא]

דאשלו גרסה וקטומה לא קנהי קנה⁵⁶⁴.

(54) ובטעם הדבר כתב (בהגהותיו לשר"ע, ובתוספות רע"א ר"פ כ"ה), שקודם שנתבשל התבשיל כמאכל בן דרוסאי, יש לחוש שמא יבוא לידי הגסה, וכמו שכתב השו"ע לעיל (סי' רנב ס"א) לענין דיו וסמנים. [אמנם לפי מה שכתב המשגיב לקמן (סי' שיח ס"ק ב), שאף אם נתבשל כמאכל בן דרוסאי יש בו משום בישול, הוא הדין שיש בו משום הגסה, כמבאר בשעה"צ שם (ס"ק קמח)].

[ביה"ל ד"ה ונהג]

וקמו שכתב הר"מ א"א⁵⁶⁵ ובר, קבשל כל צרכו קדם תשעה⁵⁶⁶ ולפ"ק מן האש⁵⁶⁷. (55) ואף מנהג הספרדים להקל בזה כדעת הרמ"א, וכמו שכתבו הכף החיים (סי' כג), ובשרית אור לציון (ח"ב פ"ו תשובה ה).

(56) והחזו"א צידד (א"ח סי' לו ס"ק ג ו-ד) שמותר להשהות תבשיל שנתבשל כמאכל בן דרוסאי אף לכתחילה [וראה שם שחלק על הכיה"ל בהבנת דברי הרא"ש]. והוסיף, שיש להקל בדבר גם כשמעטמק ויפה לו [וראה מה שכתבו במשגיב לעיל (ס"ק מא)].

(57) בביאור דבריו כתב החזו"א (שם ס"ק ג), שהיינו כשהתבשיל מצטמק ויפה לו, אבל כשהתבשיל מצטמק ורע לו אין צריך לסלקו.

הגר"ש אלישיב (שבות יצחק שם) שאף אם אין הקדירה מגולה אלא קרוב לשליש מהיקפה, די בכך כדי שייחשב הדבר כהטמנה במקצת. ואם גילוי הקדירה הוא במקום שאין כנגדו תבשיל בקדירה, כתב בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"ד סי' עד הטמנה אות ד) שאם גילה מקצת מאותו מקום, עדיין נחשב הדבר כהטמנה בכלול. דעת הגר"ש אריעברג (שבות יצחק שם עמ' רמח) שכיין שדרך המטמינים היא לכסות את כל הקדירה גם כנגד המקום שאין בו תבשיל, מועיל גילוי חלק חשוב מאותו מקום להחשיב הטמנה זו כהטמנה במקצת. וכן דעת הגר"י קרליץ (חוט שני שם) לגבי בקבוק עם אוכל, שאם האוכל הוא רק מיעוט בגובה הכלי, יכול לטמון את הבקבוק במים כנגד האוכל, שהרי רוב גובה הבקבוק מגולה [וכדעתו, שרוב גובה הדפנות צריך להיות מגולה].

וסיר המיועד לכישול אינו [קראקפאט], המורכב מכלי קיבול העשוי חרס שבו מכניסים את התבשיל, וממכשיר חימום המקיף את כלי החרס, כתב הגר"ש אריעברג [מכתב בספר ארחות שבת ח"א עמ' תקמב, וע"ש עמ' תקלט] שאף על פי שיש מיעוט אויר בין מכשיר החימום לקדירה, והקדירה מגולה מלמעלה, מ"מ נחשב הדבר כהטמנה בכלול כדבר המוסיף הבל, מאחר שכך היא דרך הכישול בכלי זה בימות החול, ואסור ליתן בתוכו תבשיל אלא אם כן יניח קדירה מפה בין קדירת התבשיל למכשיר החימום, שבוה מגלה בדעתו שרצה למעט מחום המכשיר, ובאופן זה מותר להניח שם תבשיל שהתבשל כל צרכו אף אם הוא מצטמק ויפה לו [והוסיף, שטוב שתהיה המוציאה כולטת וניכרת].

אמנם, אם גוף החימום מותקן בתחתית הסיר ולא בצדדיו, הורה הגר"ש אריעברג (שם עמ' תקלט), שיש להחשיב זאת כהטמנה במקצת, גם אם דפנות הכלי החיצון מקיפות את כל הקדירה.

וכן דעת הגר"ש אלישיב (ארחות שבת שם) שנחנית תבשיל בסיר זה נחשבת הטמנה, אלא שהוסיף, שאם יגביהו את הקדירה באופן שיכלטו חלק מהדפנות לרוח, יהא מותר להניח תבשיל בתוכו, כיון שבאופן זה רוב שטח הקדירה מגולה, והיינו השטח שלמעלה בצירוף תחתית הקדירה וחלק הדפנות הכולט מרוץ לסיר.

מאידך, דעת הגר"ש וואזנר (מכתב שם עמ' תקמז), שאף שיש מקום להחמיר בדבר, מ"מ קשה למחות ביד המקלים, שכיין שהקדירה מגולה מלמעלה, יש מקום להחשיב את הדבר כהטמנה במקצת, המותרת לדעת הרמ"א. [ובסידים שמורכב בהם טרמוסטאט, יש לברר את צורת ההשתמשות המותרת, כיון שחזרת התבשיל בשבת עלולה להבעיר את גוף החימום].

